

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KENDİ BRANŞLARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE METAPHORIC PERCEPTIONS OF THE INFORMATICS TECHNOLOGIES TEACHERS REGARDING THEIR BRANCHES

Fevzi DURSUN*

ÖZET: Bu araştırmada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin “bilişim teknolojisi öğretmeni” kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeli ile desenlenen araştırmada; öğretmenlerin yazılı olarak görüşleri alınmış ve bu görüşlerin daha iyi anlaşılması amacıyla içerik analizi türlerinden kategorisel analiz kullanılmıştır. Araştırmaya katılan bilişim teknolojisi öğretmenlerinin *bilişim teknolojisi öğretmeni* kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını ortaya çıkarmak amacıyla öğretmenlerden “*bilişim teknolojisi öğretmeni... gibidir;, çünkü...*” cümlesini tamamlaması istenmiştir. Öğretmenlerden bu ifadeyi kullanarak ve sadece tek bir *metafor* üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları bu kompozisyonlar, birer “*doküman*” olarak bu araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Araştırmada örneklem kullanılmamış çalışma grubu üzerinden yürütülmüştür. Çalışma grubunu; 2013-2014 öğretim yılında; veri toplama kolaylığı dikkate alınarak, Ege Bölgesindeki bulunan ve özellikleri benzer olan Aydın, Denizli ve Muğla il merkezlerinde Mili Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarında görev yapan toplam ve araştırmayla ilgili metafor anketini yazılı cevaplamayı gönüllü olarak kabul eden 56 bilişim teknolojisi öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlerin 33’i erkek ve 23’si de kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda; bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojisi öğretmeni kavramına farklı metaforla yükledikleri benzetmeler incelenmiş ve teknik eleman, çok işlevli olma ve rehber olmak üzere üç tema altında toplanarak bu temalara bağlı kodlar dikkate alınarak kategorilere göre analiz edilmiştir. Öğretmenler tarafından oluşturulan metaforlar daha çok bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çok yönlülüğünü ifade eden anlamlar taşımaktadır. Bunun yanında yaptıkları işlerin kapsamının ve sınırının belli olmadığı, okullardaki tüm teknoloji kapsamındaki işlerden sorumlu olduklarını, çok çeşitli işler yaptıklarını ve bu yaptıkları işlerin önemli işler olduğunu vurgulamışlardır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ifadelerinden bu alan öğretmenlerinin temel sorunu yapacakları işlerin kapsamını belirleyen net bir görev tanımlarının olmamasıdır. Araştırma sonucunda; bilişim teknolojileri dersi öğrencilerin ileriki yaşamlarında kullanacakları temel bilişim teknolojisi becerilerini öğretildiği bir bilişim teknolojileri dersi öğretim programı hazırlanması ve bu alan öğretmenlerinin görev tanımının Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri ve ilgili tüm tarafların katılımıyla tekrar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: bilişim teknolojileri öğretmenleri, metafor, öğretmen görevleri

ABSTRACT: This study aims to determine the perceptions of the informatics technology teachers regarding the notion “the informatics technology teacher” by metaphors. Topinions of the teachers are obtained in written and the categoric analysis among the content analysis methods is used at the study figured by the scanning model. The teachers, who participated to the study, are requested to complete the sentence “Informatics teachers are like...”; “,because...” in order to reveal the perceptions of the informatics technology teachers regarding the term “the informatics technology teacher”. The teachers are requested to use this expression and to concentrate only on one metaphor when stating their opinion in written. These compositions written by the teachers in handwriting have constituted the main data source of the study as each a “document”. The study is conducted via a working group without sampling. The working group is constituted with consideration on the data collecting easiness by 56 informatics technology teachers at public junior highschoools in the central districts in the provinces Aydın, Denizli and Muğla in the Aegean Region, who accepted voluntarily accepted to answer the metaphor survey in written. 33 of the teachers were male and 23 were female teachers. In the result of the study;

the similes loaded by the informatics technology teachers on the notion “informatics technology teacher” in different metaphors are examined and categorized under three themes being technical personnel, being multifunctional and being a guide by taking into consideration the codes assigned to these themes. The metaphors generated by the teachers majorly bear meanings which express the versatility of the informatics technology teachers. Beside these, they have emphasized that the scope and limit of the task they perform isn't definite, that they are responsible for all tasks within the scope of technology, they perform very different tasks and that these works are important works. It is concluded from the expressions of the informatics technology teachers that the main problems of these field teachers is that there is no clear task definition which determines the scope of the work they perform. In the result of the study; it is suggested that an education program should be prepared such that this converts into a course where informatics technologies students are taught the basic informatics technology skills they will use in their future life and that the definition of duties of the these field teachers should be amended by the participation of the authorized of the Ministry for National Education and the related parties.

Keywords: informatics technologies teachers, metaphor, teacher's duties

GİRİŞ

Eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmede eğitim sistemlerinin en önemli yapıtaşı öğretmenlerdir. Eğitimin etkili ve başarılı olmasında öğretmenlerin önemi büyüktür. Öğretim faaliyetleri için eğitim ortamlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerinin seçilmesi, ders materyallerinin hazırlanması veya seçilmesi öğretmenlerin görevlerinden bazılarıdır. Öğretmenler öğretim süreci boyunca görevler üstlenerek öğrencilerin hem kişilikleri hem de tutum ve davranışları üzerinde önemli etkiler yapabilir. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde öğretmenler bireylerin okul yaşamlarında ve onların ileriki yaşantılarında etkin bir rol oynadıklarından kendilerini nasıl algıladıklarının belirlenmesi önemli görülmektedir.

Metafor, bir benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz veya bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma, olarak tanımlanabilir (<http://tdk.gov.tr>, 2014). En genel ifadeyle metafor aslında bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir. (Lakoff-Johnson 2005: 27). Metaforlar günlük hayatta kullandığımız dili sadece süslemeye yönelik bir söz sanatından ibaret değildir, onların insan hayatındaki önemi bundan çok daha fazlasını kapsar (Saban, 2008: 459).

Literatür incelendiğinde *öğretmen* kavramına ilişkin (Çelikten, 2006; Saban ve ark., 2006, Pektaş ve Kıldan, 2009; Aydın ve Pehlivan, 2010; Ocak ve Gündüz, 2012) metaforik algıların tespitine yönelik araştırmaların olduğu görülmektedir. Ancak son yıllarda bilişim teknolojisi öğretmenleriyle ilgili araştırmalarda; öğrenciler için bilgisayar sayısının az olması, bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, bilgisayar ders saatinin yetersizliği, bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi, okullardaki teknolojik alt yapının yetersizliği, öğrencilerin dersi ciddiye almadığı gibi sonuçlar belirlenmiştir (Altun ve Ateş, 2008; Çakır ve Yıldırım, 2009; Özbey, 2011; Topuz, 2010; Türk, 2008). Alan öğretmenliğinde görülen bu gibi sorun ve şikayetlerden dolayı bu çalışmada bilişim teknolojisi öğretmenlerinden kendi öğretmenliklerini neye benzettikleri üzerinde yoğunlaşmıştır.

Araştırmanın amacı, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin “bilişim teknolojisi öğretmeni” kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- (1) Bilişim teknolojileri “*bilişim teknolojisi öğretmeni*” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- (2) Öğretmenlerin görüşlerinde ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi temalar altında toplanmaktadır?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Öğretmenlerin yazılı olarak görüşleri alınmış ve bu görüşlerin daha iyi anlaşılması amacıyla içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temanın saptanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227). Araştırmada içerik analizi türlerinden kategorisel analiz kullanılmıştır. Kategorisel analiz, genel olarak belirli bir görüşün önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler hâlinde gruplandırılmasıdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 90). Analizde önce veriler, katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları izlenerek araştırma sürdürülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 228).

Çalışma Grubu

Bu araştırma, 2013-2014 öğretim yılında; veri toplama kolaylığı dikkate alınarak, Ege bölgesinde bulunan üç il olan; Aydın, Denizli ve Muğla il merkezleri *çalışma evreni* olarak kabul edilmiş ve bu illerimiz merkez ilçelerinde görev yapan gönüllü 56 bilişim teknolojisi öğretmenin katılımı ile gerçekleşmiştir. Katılımcıların 33'i erkek (% 58.93) ve 23'si de kadın (% 41.07) öğretmenlerden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan bilişim teknolojisi öğretmenlerinin *bilişim teknolojisi öğretmeni* kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını ortaya çıkarmak amacıyla 56 öğretmenin her birinden "*bilişim teknolojisi öğretmeni... gibidir;, çünkü...*" cümlesini tamamlaması istenmiştir. Bu amaçla öğretmenlere, sayfanın en üstünde bu ibarenin yazılı olduğu boş bir kağıt verildi ve onlardan bu ifadeyi kullanarak ve sadece tek bir *metafor* üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini yaklaşık yirmi (20) dakika içinde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanmıştır. Metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda "*gibi*" kavramı genellikle "*metaforun konusu*" ile "*metaforun kaynağı*" arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanılır. Bu araştırmada "*çünkü*" kavramına da yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir "*gerekçe*" sunmaları da istenmiştir. Öğretmenlerin kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları bu kompozisyonlar, birer "*belge*" ve "*doküman*" olarak bu araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde, içerik analizi kullanılmıştır. Anketteki açık uçlu soruya verilen yanıtlar, içerik analizlerini yapmak üzere gözden geçirilerek metafor belirtilmeyen anketler ayıklanmıştır. Bu aşamada 14 anket dikkate alınmamış ve içerik analizleri geçerli metafor üretilen 56 anket üzerinden yapılmıştır. Daha sonra bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından bu alan öğretmenleri için geliştirilen metaforlar ve açıklama ifadeler bilgisayar ortamında yazılarak ham veri metinleri oluşturulmuştur. Bu metinler, 2-3 defa okunup değerlendirilmiş ve benzer özellikler taşıyan metaforları bir araya toplanarak temalar oluşturulmuştur.

Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla edilen bulgular, herhangi bir yoruma yer vermeden ayrı başlıklar halinde, sık sık doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmuş, sonraki adım tartışma bölümünde bütünsel olarak ele alınıp tartışılmıştır. Doğrudan alıntılar yapılırken öğretmenler BTÖ1, BTÖ2 ... BTÖ56 şeklinde kodlanmıştır. Araştırma sonuçlarında ortaya konulan bulgularla görüşmelerden birebir alıntılar yapılarak ilişkilendirilmiştir. Le Compte ve Goetz'in (1982; Akt, Yıldırım ve Şimşek, 2008: 263) güvenilirliği arttırmak için önerdiği araştırmacının iki ayrı zamanda yaptığı kodlamalardaki tutarlılığın incelenmesidir. Bunun için araştırmacı ham veriler üzerinde 20 gün

arayla ikinci defa kodlama yapmış ve kendi tutarlığını sınamıştır. Bu sınamaya sonucunda kodlama güvenilirlik katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde içerik analizleri sorulara geçerli yanıtlar veren 56 bilişim teknolojisi öğretmenin anketinden elde edilen cevaplar üzerinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında kullanılan ankette öğretmenlerin *bilişim teknolojisi öğretmeni kavramı* ilgili bir metafor geliştirmeleri istenmiş ve cevaplar incelendiğinde, bazılarının bir benzetme kullanmaktan çok, bu alan öğretmenliğinin yaptığı işleri tanımlama şeklinde (örneğin “tamirci... gibi) açıklamalar yaptıkları görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda öğretmenlerin bilişim teknolojisi öğretmeni kavramı 56 metafor *teknik eleman, çok işlevli olma ve rehber* olmak üzere üç tema altında toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda ilk üç temaya girmeyen “sönmüş mum” metaforu sonuç kısmında verilmiştir. Bu temaların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Kendi Branşlarına İlişkin Kullandıkları Metaforlarda Belirlenen Temalar

Temalar	Alt temalar	Metaforlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Teknik eleman	Tamirci	Tamirci	5	8.93
	Teknisyen	Bilgisayar teknisyeni Teknik Eleman Teknik Servis Teknisyen	12	21.43
Çok işlevli olma	Sözlük	Google Her şeyi bilen-joker (joker, joker karakter, joker öğretmen) Teknoloji sözlüğü Wikipedia	9	16.07
	Meslek ve kişi-hayvan	Aşçı Çilingir Doktor Einstein Mucid Nöbetçi Karınca	8	14.29
	Nesne	Aspirin-İlaç İsviçre çakısı Bilgisayar Çok amaçlı temizlik bezi Nar	8	14.29
Rehber	Rehber kişi	Bilişim teknolojisi öncüsü Rehber öğretmen Rehbere Teknoloji rehberi Yol gösterici	8	14.29
	Rehber Nesne	Elektrik enerjisi Elektrik tesisatı Işın internet İşlemci Köprü	5	8.92

TEKNİK ELAMAN TEMASI

Bu tema altındaki öğretmenlerin görüşleri; *tamirci ve teknik eleman* olmak üzere iki alt kategoride toplanmıştır.

Tamirci Alt Teması: bu alt temada bilişim teknolojileri öğretmenlerini tamirciye benzeten beş metafor incelenmiştir.

Tamirci; BTÖ-1 “Bilişim teknolojisi öğretmeni tamirciye benzer. Çünkü öğretmenlerin kişisel bilgisayarlarında donanım ya da yazılım problemi olduğunda peşinden koşulan kişi bilişim teknolojileri öğretmenidir. Sadece bilgisayar değil, projeksiyon cihazları, yazıcı gibi her türlü elektronik cihazın sorunlarında yardıma koşan öğretmendir”, **BTÖ-2.** “Bilişim teknolojisi öğretmeni tamirciye benzer. Yada teknik bir eleman gibidir. Zorunlu olarak formatör görevlendirilmeleri vardır. Sabah 08.00 akşam 17.00 arasında elinde tornavidayla ve program cd’leriyle oradan oraya koşuştururlar. Müdür yardımcısı, müdür, memur, öğretmen hatta velilerin işlerini tamircilik yapmadıkları zamanlarda üstlenirler. O okulun bilgisayar tamircisidir. Bilişim teknolojileri öğretmeni onlarca iş ve işlem yapmaktadırlar. İşte bu yüzden bilişim teknolojileri öğretmeni teknik elemandır, tamircidir”, **BTÖ-16.** “Bilişim teknolojisi öğretmeni tamirciye benzer. Çünkü kimin bir araç gereci bozulsa ilk aklına gelen bilgisayar öğretmenidir. Klima, televizyon, vcd, projeksiyon, cep telefonu vb. bir sorun yaşandığında bilgisayar öğretmenini çağırırım yapsın diyorlar”, **BTÖ-37.** “Bilişim teknolojisi öğretmeni tamirci gibidir; Çünkü bilişim teknolojileri öğretmeni severek başladığı görevini yerine getiremeyen, derdini anlatacak yetkili bulamayan, bulsa da sorunları hep ötelenen teknoloji çağı denilen zamanda bile değeri anlaşılmayan, teknik servis elemanı muamelesi gören bir öğretmendir” ve **BTÖ-39.** “Bilişim teknolojisi öğretmeni tamirciye benzer. Çünkü asıl işi bilişim teknolojileri dersinin gereklerini yerine getirmek değil oluşan teknik arızaları çözmektir” Görüş belirten beş bilişim teknolojileri öğretmeni de kendi alanlarını tamirci gibi algıladıklarını çünkü yaptıkları işlerin okullardaki bilişim teknolojileri ile ilgili tüm arıza ve kullanım işlerini kapsadığını öğretmenlikten çok teknik işlerle uğraştıkları için kendilerini tamirci metaforuna benzetmişlerdir.

Teknik eleman alt teması: teknik eleman alt temasında bilgisayar teknisyeni, teknik eleman, teknik servis ve teknisyen metaforları incelenmiştir.

Bilgisayar teknisyeni; BTÖ-35 kodlu bilişim teknolojileri öğretmeni de kendisini bir öğretmen olmaktan çok daha çok bilgisayar teknisyeninin işlerini yaptığı için bilgisayar teknisyenine metaforuna benzetmiştir. “Bilişim teknolojisi öğretmeni Bilgisayar teknisyenine benzer. Ya da bilgisayar tamircisi gibidir; Çünkü okullarımızda artık bu şekilde iş yapmaktadır. Formatör olduğumuz ve derse girmediğimiz için her işi biz yapıyoruz ...”.

Teknik eleman; BTÖ-12 “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknik elemene benzer. Çünkü asıl işinin öğretmenlik olduğunu unutan büyük bir zihniyet vardır”, **BTÖ-15** “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknik elemene benzer. Çünkü okulda tamir işleri ile ilgilenir, idari işler ile ilgilenir”, **BTÖ-43** “Bilişim teknolojisi öğretmeni okulda teknik elamana benzer. Çünkü ilk başta öğretmen olduğumuz bilincinin yokluğu, sanki teknik eleman, sorunu çözmek zorundaymış gibi görülmemiz. O sorunu çözmek için saatlerce çabaladığımız halde takdir edilmemekte ve sürekli başka başka sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız.” ve **BTÖ- 47** “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknik eleman gibidir; Çünkü okulundaki bütün öğretmenlerin bireysel veya okulla ilgili tüm sorunlarını çözmek zorundadır, projeksiyonun kumandasındaki pilin bile neden bittiğini bilmek zorundadır”. Görüş belirten dört bilişim teknolojileri öğretmeni de kendilerini teknik eleman gibi algıladıklarını çünkü; dersler, öğrenciler ve eğitim-öğretim faaliyetlerinden daha çok okuldaki tüm bilişim teknolojiyle ilgili işlerle uğraştıklarını ve sorumlu oldukları, bunun yanında çok iş yapmalarına rağmen takdir edilmeyip gereksiz görüldükleri için kendilerini teknik eleman metaforuna benzetmişlerdir.

Teknik servis; BTÖ-23 kodlu bilişim teknolojileri öğretmeni kendisini bir öğretmen olarak değil yaptığı işlerden dolayı teknik servis elemanı gibi görmüştür. “Bilişim teknolojisi öğretmeni ülkemizde teknik servise benzer. Ya da tüm elektronik cihazlardan anlayan bir uzman gibidir; Çünkü ülkemizde bilişim teknolojisi öğretmene, öğretmen gözüyle bakılmıyor. Hem veliler hem diğer öğretmen arkadaşlar tarafından tüm elektronik cihazlardan anlaması gereken bir tamirci olarak görülüyor”.

Teknisyen; BTÖ-8 “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknisyene benzer. Çünkü dışarıdan algı teknik aksaklıkları gidermesi ve her türlü problemi çözebilmesi yönündedir”. **BTÖ-27** “Bilişim teknolojisi

öğretmeni teknisyene benzer. Çünkü okulda teknolojiyle ilgili bir konu olduğunda bilişim teknolojileri öğretmeni olarak teknik müdahale yapıyor. Öğretmen kendini hem öğretmen hem de teknisyen gibi algılıyor.”, **BTÖ-48** “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknisyene benzer. Ya da memur gibidir; Çünkü okulda bir teknisyen gibi görev yapıyoruz. Okulun bütün teknolojik sorunları bizden soruluyor. Bilgisayarların sorunlarında tutunda, yazıcınız, ses sisteminiz, televizyonların sorunları bizden soruluyor, ne garipse bazen öğretmen olduğumu bile unutuyorum”. **BTÖ-49**. “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknisyene benzer. Çünkü okul ortamında karşılaşılan teknik sorunlar ve donanımsal sıkıntılar için tek yetkili siz oluyorsunuz. Formatör olarak görevlendirilmemizin sebebi de aslında teknik eleman gibi görev yaptığımız içindir.” ve **BTÖ-50**. “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknisyene benzer. Çünkü okul ortamında karşılaşılan teknik sorunlar ve donanımsal sıkıntılar için tek yetkili siz oluyorsunuz. Formatör olarak görevlendirilmemizin sebebi de aslında teknik eleman gibi görev yapabilmemiz içindir.” diyerek gerekçelerini açıklamışlardır. Bilişim teknolojileri öğretmenleri kendilerini öğretmenden çok teknik servis gibi algıladıklarını çünkü okullarında yaptıkları görevlerin çoğunun bir teknik servis işi olduğu için kendilerini teknik servis metaforuna benzetmişlerdir.

Bu temada toplanan öğretmen görüşlerinden; öğretmenlerin yaptıkları işlerden dolayı kendilerini tamirci gibi algıladıklarını, kendilerini öğretmen olarak görmeyip daha çok diğer öğretmen ve veliler tarafından tamirci gibi algılandıklarını ve yaptıkları işlerin çoğunun bu alanda çalışan teknik servislerin görev alanındaki işlerden olduğunu bu yüzdende kendilerini bir teknik servisçi gibi algıladıklarını ifade edebiliriz. Bu bulguyla benzer şekilde (Eyidoğan, 2009 ve Topu ve Göktaş, 2012) çalışmasında bilişim teknolojileri öğretmenlerinin teknik servis elemanı, memur, teknolojiyle ilgili her işten sorumlu kişiler olarak görülmelerinin onlardan bu yönde istek ve işler beklendiğini ifade etmişlerdir.

ÇOK İŞLEVLİ OLMA TEMASI

Bu tema altındaki öğretmenlerin görüşleri; sözlük, meslek-kişi ve nesne olmak üzere üç alt temada toplanmıştır.

Sözlük Alt Teması: Sözlük adlı alt temada; Google, her şeyi bilen, joker (joker, joker karakter, joker öğretmen), teknoloji sözlüğü, Wikipedia metaforları incelenmiştir.

Google; **BTÖ-14** “Bilişim teknolojisi öğretmeni Google’a benzer. Çünkü özellikle bilişim teknolojisi ile ilgili bütün konuları ya da bilişim teknolojilerini araç olarak kullanan alanlardan anlamak zorundadır gibi algılanmaktadır”, **BTÖ-45** “Bilişim teknolojisi öğretmeni google benzer. Çünkü bilişim teknolojileriyle ilgili tüm sorulara cevap vermelidir. Donanım ve yazılım konusunda her türlü soruya cevap verebilmelidir”.

Her şeyi bilen; **BTÖ-21** “Bilişim teknolojisi öğretmeni her şeyi bilene benzer. Çünkü bilişim teknolojileri öğretmeni hem donanım konularına hakim olmalıdır. Öncelikle bilişim teknolojileri dersi öğretmeni olan birisi laboratuvarını çok iyi tanımalıdır. Ders anlatırken konu dışı gelebilecek her türlü soruya karşı hazırlıklı olmalıdır. Dersimi anlattım, ben çıkıp gideyim diyemez. BT öğretmeni, öğrencilerin soruları, laboratuvardaki teknik sorunlar her zaman olacaktır”

Joker; **BTÖ-5** “Bilişim teknolojisi öğretmeni joker gibidir. Çünkü birçok alanda bilgisi olan, diğer alandaki öğretmenlere yardımcı olabilecek yeterliği olan, donanım yazılım birçok konuda bilgi sahibi olan her okulda bulunması gereken bir alandır”, **BTÖ-31** “Bilişim teknolojisi öğretmeni jokere benzer. Ya da her açığı kapatacak oyun hamuru gibidir. Çünkü iyi ki bilgisayar öğretmeniyim, her türlü işe koşan ama ne yapacağı tam belirgin olmayan, öğretmenliği pek hissetmeyen, ders sayılmayan bir alanın öğretmeni olmak. İnternet bağlantısı yavaşladığının da sorumlusu benim” ve **BTÖ-54** “Bilişim teknolojisi öğretmeni Joker kâğıdına benzer. Çünkü bilişim teknolojisi ihtiyaç duyduğumuz eksik öğretmenin yerine koyabilirsiniz”. **Joker karakter;** **BTÖ-22** “Bilişim teknolojisi öğretmeni joker karaktere benzer. Ya da aspirin gibidir; Çünkü her görevi yapabilir, bilgisayarla alakası olmasına gerek yok, her ekipte yer alabilir. Her türlü sunuyu bile bilgisayar öğretmeni yapması gerekir”. **Joker öğretmen;** **BTÖ-9** “Bilişim teknolojisi öğretmeni joker öğretmene benzer. Ya da demirbaş gibidir; Çünkü zorunlu formatörlük yapmaktadır. Yapması gereken işler haricinde de her an el altında bulunan öğretmen gibi görüldüğü için birçok işe koşturmaktayız”.

Teknoloji sözlüğü; BTÖ-32 “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknoloji sözlüğü gibidir; Çünkü bilişim teknolojileri öğretmeni bilim ve teknoloji sözlüğü gibidir. Aklınıza takılan yada yapamadığınız her türlü bilgisayar işini ona bakarak çözebilirsiniz. Her türlü elektronik araç ile ilgili soruları ona yöneltebilirsiniz. Çünkü o tüm teknolojilerden anlamak zorundadır”.

Wikipedia; BTÖ-33 “Bilişim teknolojisi öğretmeni wikipedia’ya benzer. Ya da Kahin gibidir; Çünkü bilgisayar bilgisi dışında bilgiler de sahip olmamız gerekiyor. Mesela matematik öğretmenin evde hazırladığı sınav sorularını unutup okula getirmediginde bilgisayar öğretmenin onu okula getirmesini beklemesi gibi”.

Sözlük adlı alt temada bilişim teknolojileri öğretmenleri yaptıkları işlerin önemini ve işlerin çok kapsamlı ve farklı işler olduğunu vurgulamak için google, her şeyi bilen, joker, teknoloji sözlüğü ve wikipedia kavramları metafor olarak kullanmışlardır.

Meslek ve Kişi-Hayvan Alt Teması: Meslek ve kişi-hayvan adlı alt temada; aşçı, çilingir, doktor, Einstein, mucit ve nöbetçi karınca metaforları incelenmiştir.

Aşçı; BTÖ-18 “Bilişim teknolojisi öğretmeni aşçıya benzer. Çünkü işin mutfağındadır. Yapabileceği bilgi, istek ve hayal gücüne bağlıdır. Bildikleriyle harikalar yaratıp, paylaşabilir de satabilir de”.

Çilingir; BTÖ-34 “Bilişim teknolojisi öğretmeni Çilingire benzer. Ya da Kahin gibidir; Çünkü teknoloji çağında üstesinden gelemeyeceği sorun yoktur”.

Doktor; BTÖ-17 “Bilişim teknolojisi öğretmeni doktora benzer. Çünkü bir ortamda doktor olduğunu söyleyen kişiye hastalıklarının söyleyenler olduğu gibi bilgisayar öğretmeni bilgisayar öğretmeni olduğumuzu söylediğimizde bizlere bilgisayar sorunları sıralanıyor. Mesaimiz çoğu zaman uzuyor veya eve iş götürmek zorunda kalıyoruz”, **BTÖ-20** “Bilişim teknolojisi öğretmeni doktora benzer. Çünkü doktorlar gibi uzman olduğu bir konu olmasına rağmen her konu hakkında bilgi sahibi olması beklenir. Teknoloji ile ilgili her türlü sorun ile ilgili olarak ilk başvurulacak kaynak olmak bazen zorlayıcı olmaktadır” ve **BTÖ-26** “Bilişim teknolojisi öğretmeni doktora benzer. Çünkü her türlü teknolojik aksaklıkta, eksiklikte onlar olmadan bir şey olmaz. Oradan oraya koşturan bir öğretmendir. Okul onlarsız bir şeye benzemez, çünkü işler yürümez”.

Einstein; BTÖ-51 “Bilişim teknolojisi öğretmeni Einstein’a benzer. Çünkü aldığı eğitim, bilgi birikiminin, zeka potansiyelleri, çoğu kişi bilmez-anlamaz ve potansiyellerin çok altında görevler alır. Yani Milli Eğitim Bakanlığı elindeki mühendislik eğitiminin yanı sıra formasyon eğitimi almış, zeki, genç, dinamik, yetişmiş insan kütlesini okullarında formatör adı altında bir nevi resmi internet işletmecisi denilebilecek alt kademedeki bir görevle israf edilmektedir”.

Mucit; BTÖ-56 “Bilişim teknolojisi öğretmeni mucide benzer. Çünkü Her yeni gün çıkan farklı yazılımları takip etmesi, kullanılması ve öğrenmesi gerekmektedir. Farklı noktalarda farklı çözümler elde edilebilmesi için yeni yazılımlar takip etmeye, keşfetmeye ve de tıkanan noktaları, bu keşfettiği yazılımlarla aşmak durumundadır. Öğrencilerin her geçen gün sorduğu farklı soruları da cevaplayabilmesinin yolu da ancak budur.”

Nöbetçi karınca; BTÖ-6 “Bilişim teknolojisi öğretmeni nöbetçi karıncaya benzer. Çünkü haftanın her günü çalışma halindedir. Gerek öğretmenler gerekse öğrenciler bilişim teknolojisi öğretmeninden sürekli yardım alır”.

Meslek ve kişi-hayvan adlı alt temada bilişim teknolojisi öğretmenleri kendilerinin okul içinde yaptıkları işlerin önemini belirtmek ve ağırlığını göstermek için aşçı, çilingir, doktor, Einstein, mucit ve nöbetçi karınca metaforlarını kullanmışlardır.

Nesne Alt Teması: Nesne adlı alt temada; aspirin-ilaç, İsviçre çakısı, bilgisayar, çok amaçlı temizlik bezi ve nar metaforları incelenmiştir.

Aspirin; BTÖ-25 “Bilişim teknolojisi öğretmeni aspirine benzer. Çünkü okullarda bilişim alanına herkese destek olan biridir.” **İlaç; BTÖ-44** “Bilişim teknolojisi öğretmeni ilaca benzer. Çünkü herhangi sorun olduğunda ilk gidilecek kişi bilgisayar öğretmeni olarak görülüyor”.

İsviçre çakısı; BTÖ-41 “Bilişim teknolojisi öğretmeni isviçre çakısına benzer. Yada her işi yapan gibidir; Çünkü Teneffüs kavramı zaten yoktur. Derslerini tam işlemek mümkün değildir. Zaten öğretmenler sınav yapmak için dersinizi gözler. Bunlar yetmez Milli Eğitim ders saatlerini azaltır, Sizi norm fazlası yapar, okul okul gezdirir. Okulun tamircisi namı değer formatör görevini üstlenip, sabah sekiz- akşam beş oturup birilerinin seni çağırmasını beklersin”. **BTÖ-42** “Bilişim teknolojisi

öğretmeni İsviçre çakısına benzer. Yada her işi yapan gibidir; Çünkü beklenti çok fazladır, yardımcı azdır. Sizde sistemli değilseniz ders dışında her şeye koşturmaya çalışır ve asla işleri yetiştiremezsiniz.”

Bilgisayar: BTÖ-7 “Bilişim teknolojisi öğretmeni bilgisayara benzer. Çünkü amacına uygun faydalanılırsa her alanda verimliliği artırır. Pasif olarak bırakılırsa sadece aksesuar görevi görür.”,

BTÖ-40 “Bilişim teknolojisi öğretmeni bilgisayar benzer. Çünkü aynı bilgisayar gibidir. Yaşamı, sürekli başkaları tarafından kontrol edilir. Hayatı. Yaşamı Milli Eğitimin kafasına göre değişir. İnişli çıkışlı meslek hayatında donar, yanıt vermez, bazen reset atar, bazen de parçaları bozulur; ama hayat devam eder. BT öğretmeni bilgisayar gibidir. Çünkü kafası bilgisayar gibi çalışır. Aynı anda birden fazla iş yapar, düşünür, boştayken bile arka planda hayata dair planlar yürütür”.

Çok amaçlı temizlik bezi: BTÖ-36 “Bilişim teknolojisi öğretmeni çok amaçlı temizlik bezine benzer. Ya da Çünkü boş zamanı en fazla olan öğretmen olarak görüldüğü için, ne iş versen yapar konumundadır”.

Nar: BTÖ-3 “Bilişim teknolojisi öğretmeni nara benzer. Çünkü bilgisayar öğretmeni veya teknolojiyi kullanan bilen öğretmenler ellerindeki en büyük yetiyi bilgiye ulaşmak noktasında çok iyi kullanırlar. Elinde bir tane nar var ama açınca içinden bindir maharet çıkması muhtemeldir”.

Nesne adlı alt temanın analizinden bilişim teknolojileri öğretmenleri meslek ve kişi-hayvan adlı alt temada olduğu gibi işlerinin çokluğu, çeşitliliği önemli ve kritik olmasından dolayı aspirin-ilaç, İsviçre çakısı, bilgisayar, çok amaçlı temizlik bezi ve nar metaforlarını kullanmışlardır. Genel olarak çok işlevli olma temasında bu alan öğretmenleri kendi işlerinin kapsamlı, çeşitli ve yoğun olmasından dolayı sözlük ve meslek ve kişi-hayvan alt temalarında Google, her şeyi bilen, joker, teknoloji sözlüğü, Wikipedia, aşçı, çilingir, doktor, Einstein, mucit ve nöbetçi karınca gibi metaforik benzetmeleri kullanmışlardır. Burada ki temel vurgu işlerin çokluğu ve çeşitli olmasıdır diyebiliriz. Aynı şekilde Kabakçı, ve Odabaşı (2007) bilgisayar öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar, kalabalık sınıflarda öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma ve bilgisayar laboratuvarlarını öğretime hazır hale getirmekten, kurumsal uyum sağlamaya kadar çeşitlilik gösterebildiği belirtilmiştir.

REHBER TEMASI

Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen verilerin analiziyle yapılan çalışmada rehber temasında rehber kişi ve rehber nesnelere olarak iki alt kategoride metaforlar toplanmıştır.

Rehber Kişi Alt Teması: Rehber kişi alt temasında; bilişim teknolojisi öncüsü, rehber öğretmen, rehber, teknoloji ve yol gösterici metaforları bir grupta incelenmiştir.

Bilişim teknolojisi öncüsü: BTÖ-13 “Bilişim teknolojisi öğretmeni bilişim teknolojisi öncüsü benzer. Ya da teknisyen gibidir; Çünkü çok fazla görev yükü verilmektedir. Eğitimle BT’yi bütünleştirmek, Öğretmenleri BT konusunda eğitmek, Öğretmenler öncülük etmek, Halkı BT konusunda eğitmek, Her türlü bilgisayar tamiri, E-okul vs programlarına ilgi girişi”.

Rehber öğretmen: BTÖ-19 “Bilişim teknolojisi öğretmeni rehber öğretmene benzer. Yada bilişim rehber öğretmeni gibidir. Çünkü yaptığımız iş artık bu doğrultudadır. Artık okullarda teknoloji kullanımı bilmeyen birçok öğretmen vardır. En ufak teknoloji konusunda bir yardıma ihtiyaç oldukların da bize danışmaktadırlar. Bizler eğitim teknolojisi rehberiyiz. Bilgisayar çok kapsamlı bir teknoloji olduğu için bu alanda bize çok iş çıkmaktadır”.

Rehber: BTÖ-29 “Bilişim teknolojisi öğretmeni rehberine benzer. Çünkü bize düşen görev; gerekli yönlendirmeleri yapabilmektir. Alanında bilişim teknolojilerinden nasıl faydalanacağı gösterebilmek”,

BTÖ-30 “Bilişim teknolojisi öğretmeni rehberine benzer. Çünkü okuldaki öğretim teknolojileri ile ilgili işlerin hapsini özellikle bilgisayarlardan kaynaklanana her türlü soruna çözüm üretmek durumunda olduğu için, okulun teknolojisi için bir rehberdir”, **BTÖ-52** “Bilişim teknolojisi öğretmeni Rehberine benzer. Çünkü gençlerin bilgisayara olan ilgisini doğru yönde ilerlemesini sağlar”.

Teknoloji rehberi: BTÖ-24 “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknoloji rehberine benzer. Çünkü teknoloji hızla geliştiği için bilgiyi öğreten değil, öğrenmeyi öğretmemiz gerekir. Donanım ve yazılımlar hızla gelişip değiştiği için öğrenmeyi öğretmek en doğru eğitim metafor”, **BTÖ-28** “Bilişim teknolojisi öğretmeni teknoloji rehberine benzer. Çünkü kendimizi sürekli olarak güncellememiz

gereklidir. Özellikle yazılımlarla ilgili konularda kendimizi geliştirmeliyiz. BT alanında diğer öğretmenlere ve öğrencilere rehberlik yapmalıyız. Kendilerini geliştirmeleri için uygun ortamlar oluşturmalıyız”.

Yol gösterici: BTÖ-38 “Bilişim teknolojisi öğretmeni yol gösterici gibidir; Çünkü bilişim teknolojileri, yeni neslin yeterliliklerinin yüksek olduğu bir alan. Öğretmek istediklerimizi çocuklar evde bilgisayar başında ya da internette bir şekilde görmüş ya da öğrenmiş olabiliyor. Bu nedenle bilişim teknolojileri öğretmeni öğreticiden çok yol gösterici, ilham verici, akıl danışılan kişi olmalıdır”.

Rehber kişi alt temasında; bilişim teknoloji öğretmenlerini diğer alan öğretmenleri ve buldukları okuldaki öğrencilere bilişim teknolojisi konularında rehberlik ve öncülük rol ve faaliyetlerinden dolayı bilişim teknolojisi öncüsü, rehber öğretmen, rehber, teknoloji rehberi ve yol gösterici metaforları kullanılmıştır.

Rehber Nesne Alt Teması: Rehber nesne alt temasında; elektrik enerjisi, elektrik tesisatı, ışın-internet, işlemci ve köprü metaforları bir grupta incelenmiştir.

Elektrik enerjisi: BTÖ-10 “Bilişim teknolojisi öğretmeni elektrik enerjisi gibidir; Çünkü günümüzde bir çok alet ve donanım elektrik enerjisi ile çalışır, günümüz kolay geçer, gecemiz bu sayede aydınlanır, bilgisayar öğretmeni tıpkı elektrik enerjisi gibidir. Bir okulun bütün sınıfları teknolojiyle donatılıp her türlü imkan ve materyalle zenginleştirilebilir. Bilgisayar, tabletler, akıllı tahtalar, ancak bütün bunların sınıflarda hazır bulunması yeterli değildir. Bilgisayar öğretmeni olmayan yada yetiştirmeyen bir kurum makinelerle dolu dolu sınıflarda ne yapacağını bilemez halde zarara uğrar. Tıpkı elektrik enerjisinin hayata katkıları gibi bilişim teknolojileri öğretmeni teknolojiye can katar”.

Elektrik tesisatı: BTÖ-55 “Bilişim teknolojisi öğretmeni bir evin elektrik tesisatına benzer. Çünkü günümüzde kullanılan sistemler hep elektronik ortamdadır. Ne kadar binanız gösterişli olursa olsun, binanız ne kadar sağlam olursa olsun, elektrik tesisatından çıkacak bir kıvılcım sizi zor durumda bırakabilir. Bu yüzden bilişim öğretmenliği önemlidir. Okullarımızda hep elektronik sistemler mevcuttur. Bunun için bu elektronik sistemlerin doğru kullanılabilmesi için bir bilişimciye ihtiyaç vardır”.

Işın-internet: BTÖ-46 “Bilişim teknolojisi öğretmeni Işına benzer. Ya da İnternet gibidir; Çünkü aranan ve araştırılan herhangi bir şeyi genel olarak bir öğretmenler içinde hızlı ve etkili bir şekilde gözler önüne serer. Pratik çözümler bulur, karşılaşılan problemlerle alakalı farklı çözüm yolları geliştirir”.

İşlemci: BTÖ-57 “Bilişim teknolojisi öğretmeni CPU (işlemci) benzer. Ya da ekran kartı, ses kartı gibidir; Çünkü bizler olmayınca okul sanki duruyor. Okul araçlarında seçimden, projeksiyona, her şey bize ait. İşler sorunsuz giderse, bir şey yok ama öğretmen, bilgisayardan flash belleğe, yazıcıya kaydedemeyince bu bilgisayar çalışmıyor. Okul için, sınıf için alınan bilgisayarı öğretmen evine götürüyor, bir de üstüne üstlük bozuluyor. Bunun okulda bulunup, tüm o sınıfa girenlerin kullanması gerektiğini hatırlatınca senden fazla suçlu yok”.

Köprü: BTÖ-11 “Bilişim teknolojisi öğretmeni köprüye benzer. Çünkü değişen teknoloji ve yeni nesil öğrencinin düşünceleri, istekleri arasında arasin da köprü kurar. Bilişim teknolojileri öğretmeni bilgisayarın sadece oyun ve eğlence aracı olmadığını bilgi amaçlı kullanılması gerektiğini öğretmek, gelişen teknolojiyle öğrencilerin bu şekilde ayak uydurmalarına çalışmaktadır”.

Rehber nesne alt temasında; bilişim teknoloji öğretmenlerini yaptıkları işin önemli olması ve okul ortamında yapılan diğer işlerin bir öncüsü ve teknolojik işlerde koordinatör rolünde olmasından dolayı öğretmenler kendilerini elektrik enerjisi, elektrik tesisatı, ışın-internet, işlemci, köprü metaforlarına benzetmişlerdir.

Öğretmenlerin verdiği cevaplara göre yapılan analiz çalışmasında; bilişim teknoloji öğretmenlerini görüşülen öğretmenlerin rehber temasında rehberlik ve öncülük etmeyle ilgili benzetmeler aslında olumlu ve bu alan öğretmenlerinin yapması gereken görevlerdendir. Buldukları okullarda formatör olmaları ve halem milli eğitim bakanlığının sürdürmüş olduğu fatih projesi gibi proje ve uygulamalarda rehber görevi üstlenmeleri gerekmektedir. Yıldız, ve Seferoğlu bu durumu (2013) “öğretmenlerinin okullarda bilişim teknolojilerinin kullanılmasında destek sağlayan bir rehber

olarak görülmesi ve okulda idareciler tarafından bu yönde görevler verilmesi gerekmektedir” diyerek ifade etmişlerdir. (77)

SONUÇ, TEMA VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojisi öğretmeni kavramını 56 farklı metafora yükledikleri mecaz(benzetmeler) incelenmiş ve teknik eleman, çok işlevli olma ve rehber olmak üzere üç tema altında toplanmıştır.

Genel olarak öğretmenler yaptıkları işler ve görevlerden hareketle meteforlarını dile getirmişlerdir. **BTÖ-4** kodlu öğretmen bu alan öğretmenlerinin içinde bulunduğu durumu sönmüş mum metaforuyla özetlemiştir. Çünkü sitemde bu alan öğretmenlerin dersleri seçmeli dersler olmuş kendileri norm fazlası durumuna düşmüşlerdir. Kısaca bu öğretmen durumu sönmüş mum meteforunda “*Bilişim teknolojisi öğretmeni sönmüş mum gibidir; Çünkü yapılan yanlış uygulamalar artık bu meslek grubundaki öğretmenlerin şevklerini kırmaktadır. Okulun teknolojisini yenileyen, bu konuda okul idaresine yardımcı olan bilişim teknolojisi öğretmenleri gereksiz görülmektedir*” diye özetlemiştir.

Temalar bir bütün olarak düşünüldüğünde öğretmenlerin en fazla oluşturdukları metaforların “teknik eleman-17” temasında olduğu belirlenmiştir. **Teknik elaman teması;** tamirci, kategorisinde öğretmenler kendi alanlarının okullardaki bilişim teknolojileri ile ilgili tüm arıza ve kullanım işlerini kapsadığını öğretmenlikten çok teknik işlerle uğraştıkları için kendilerini tamirci metaforuna benzetmişlerdir. Öğretmenler öğrenci ve derlerden çok okuldaki tüm bilişim teknolojiyle ilgili işlerle uğraştıklarını ve sorumlu oldukları için kendilerini bilgisayar teknisyeni, teknik eleman, teknik servis metaforuna benzetmişlerdir. Bu temada; tamirci, teknik eleman, bilgisayar teknisyeni, teknik servis, teknisyen alt temalarında toplanan öğretmen görüşlerinden; öğretmenlerin yaptıkları işlerden dolayı kendilerini tamirci gibi algıladıklarını, kendilerini öğretmen olarak görmeyip daha çok diğer öğretmen ve veliler tarafından tamirci gibi algılandıklarını ve yaptıkları işlerin çoğunun bu alanda çalışan teknik servislerin görev alanındaki işlerden olduğunu bu yüzdende kendilerini bir teknik servisçi gibi algıladıklarını ifade edebiliriz.

Çok işlevli olma teması; sözlük adlı alt temada bilişim teknolojileri öğretmenleri yaptıkları işlerin çeşitli, kapsamlı ve önemini vurgulamak için toplumda da saygı gören; google, her şeyi bilen, joker (joker, joker karakter, joker öğretmen), teknoloji sözlüğü wikipedia gibi meslek ve kelimeleri metafor olarak kullanmışlardır. Meslek ve kişi adlı alt temada bilişim teknolojisi öğretmenleri kendilerinin okul içinde yaptıkları işlerin önemini göstermek için aşçı, çilingir, doktor, Einstein, mucit, karınca metaforlarını kullanmışlardır. Nesne adlı alt temanın analizinden bilişim teknolojisi öğretmenleri işlerinin çokluğu, çeşitliliği, önemli ve kritik olmasından dolayı aspirin-ilaç, İsviçre çakısı, bilgisayar, çok amaçlı temizlik bezi ve nar metaforlarını kullanmışlardır.

Rehber teması; bu temada analizler rehber kişi ve rehber nesnelere olarak iki alt kategorideki meteforlarda toplanmıştır. Rehber kişi alt temasında; bilişim teknoloji öğretmenlerini diğer alan öğretmenleri ve buldukları okuldaki öğrencilere bilişim teknolojisi konularında rehberlik ve öncülük rol ve faaliyetlerinden dolayı bilişim teknolojisi öncüsü, rehber öğretmen, rehber, teknoloji rehberi ve yol gösterici metaforları kullanılmışlardır. Rehber nesne alt temasında; bilişim teknoloji öğretmenlerini yaptıkları işin önemli olması ve okul ortamında yapılan işlerin bir öncüsü olarak öğrenciye, diğer öğretmenlere, yöneticilere ve velilere öğretmenler kendilerini bir öncü olarak görmelerinden dolayı elektrik enerjisi, elektrik tesisatı, ışın-internet, işlemci, köprü metaforlarına benzetmişlerdir.

Öğretmenler tarafından oluşturulan metaforlar daha çok bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çok yönlülüğünü ifade eden olumlu anlamlar taşımakla birlikte bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendilerini öğretmenlikten daha çok bilgisayar ve teknolojik alt yapıyla işleri yapan teknik görevliler olarak algılamaktadırlar. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ifadelerinden de anladığımız gibi bu alan öğretmenlerinin temel sorunu yapacakları işlerin kapsamını belirleyen net bir görev tanımlarının olmamasıdır. Bu nedendir ki bilişim teknolojileri öğretmenleri *bilişim teknolojisi öğretmeni*

benzettikleri metaforlarda da görüldüğü gibi yaptıkları işlerin kapsamının ve sınırının belli olmadığı, okullardaki tüm teknoloji kapsamındaki işlerden sorumlu olduklarını, çok çeşitli iş yaptıklarını ve bu yaptıkları işlerin önemli işler olduğunu vurgulamış olduklarını ifade edebiliriz.

Son düzenlemeyle MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 25.06.2012 tarihinde yeni uygulamayı konan ilköğretim kurumları (ilkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesi güncellenmiş ve önceden “*bilişim teknolojileri*” diye adlandırılan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin verdikleri bu dersi “*bilişim teknolojileri ve yazılım*” olarak adlandırılmıştır. Ortaokul kısmındaki (5., 6., 7. ve 8.) sınıflara fen bilimleri ve matematik grubu seçmeli dersleri içerisine haftada iki saatlik ders olarak yer verilmiştir (MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı). Ancak bu dersler 5. ve 6. sınıflarda zorunlu olacak ve öğrencilerin burada öğrendikleri temel bilişim teknolojisi becerilerini ileriki hayatlarında ve 7. 8. sınıf, lise, üniversite gibi öğrenim hayatlarında kullanmaları sağlayacak bir ders ve öğretim programı hazırlanmalıdır. Bunun yanında güncel bir görev tanımı olmadıkça öğretmenlerin kendilerini öğretmen olmaktan çok bir teknik elaman olarak algılamaya devam edeceklerini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu nedenle bu alan öğretmenlerinin formatörlük uygulaması kaldırılarak okullarda bu işleri yapmak için teknisyenler görevlendirilmeli ve öğretmenlerin görev tanımları Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri ve tüm ilgili tarafların katılımıyla tekrar yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Altun, E. ve Ateş, A. (2008). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Sorunları ve Geleceğe Yönelik Kaygıları, *İlköğretim Online*, 7(3), 680-692, Online: [<http://ilkogretim-online.org.tr>], (Erişim Tarihi: 12.09.2013).

Aydın, S.İ., Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar, *Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 818-842.

Çakır, R. ve Yıldırım S. (2009). “Bilgisayar Öğretmenleri Okullardaki Teknoloji Entegrasyonu Hakkında Ne Düşünürler?”, *İlköğretim*, 8(3), 952-964, Online: [<http://ilkogretim-online.org.tr>], (Erişim Tarihi: 07.08.2012).

Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(21), 269-283.

Eyidoğan, B. (2009). Bilişim teknolojileri dersinin ilköğretimde seçmeli ders olmasına ilişkin öğretmen görüşleri, Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Johnson ve Lakoff (2005), *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil*, Çev: Gökhan Yavuz Demir, Paradigma Yayınları, İstanbul.

Kabakçı, I. ve H. F. Odabaşı (2007). "Bilgisayar Öğretmenlerinin İlk Çalışma Yıllarına Yönelik Mesleki Gelişim Etkinliği" Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyum bildirisi, *Azerbaycan: Bakü, 12-14 Mayıs 2007*. (<http://home.anadolu.edu.tr/~fodabasi/doc/ty26.pdf>-11.04.2014 tarihinde alınmıştır).

MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2012). Online: [<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ilkogretim-kurumlari-ilkokul-ve-ortaokul-haftalik-ders-cizelgesi-ve-kurul-karari/icerik/76>], (Erişim Tarihi: 30.109.2013).

Ocak, G., Gündüz, M. (2006). Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforlarının Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(2), 293-309

Özbey, N. (2011). İlköğretim bilgisayar dersi (1-8. sınıflar) öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: Kars ili örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Pektaş, M. Ve Kıldan, O. (2009). Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının “öğretmen” kavramı ile ilgili geliştirdikleri metaforların karşılaştırılması, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 271-287.

Saban, A. (2008). Okula ilişkin Metaforlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı 55, ss: 459-496

Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). An Investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 509–522.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri. Epsilon Yayınları, İstanbul.

Topu, F. ve Göktaş, Y. (2012) Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Üstlendikleri Roller ve Onlardan Beklentiler, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1)

Topuz, A.C. (2010). Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, (2014)

[http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.539a9e585d7a49.51842473-\(0.02.2014\)](http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.539a9e585d7a49.51842473-(0.02.2014))

Türk, Ö. (2008). “Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerini Çalışma Ortamlarında Kullanabilirliklerinin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldız, H. ve Seferoğlu, S.S. (2013). “Sayısal Uçurumun Önlenmesinde Eğitimin İşlevi ve Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Bu Süreçteki Rolü, *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 3, (69-79).